

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра світової економіки

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ДТЕУ
(пост. п. _____ від «29» 06 2023 р.)
Ректор

Анатолій МАЗАРАКІ

**МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ У СФЕРІ РОБІТ ТА
ПОСЛУГ / INTERNATIONAL TRADE IN WORKS AND
SERVICES**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2023

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автори: К.І. Ладиченко, кандидат економічних наук, доцент

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової економіки 27 червня 2023 р., протокол № 6.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні вченої ради факультету міжнародної торгівлі та права 28 серпня 2023р. протокол № 1 .

Рецензенти: Федун І.Л., доктор економічних наук, професор
Бондар А., керівник проєктів Центру підтримку експорту.

**МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ У СФЕРІ РОБІТ ТА ПОСЛУГ /
INTERNATIONAL TRADE IN WORKS AND SERVICES**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Програму дисципліни «Міжнародна торгівля в сфері робіт та послуг» підготовлена відповідно до місця та значення дисципліни у структурно-логічній схемі, яка передбачена освітньо-професійною програмою освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», освітніх програм «Міжнародний бізнес», «Міжнародна торгівля» та «Міжнародний маркетинг».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладення дисципліни «Міжнародна торгівля у сфері робіт та послуг» полягає у формуванні у студентів системи теоретичних знань та практичних умінь щодо міжнародної торгівлі у сфері робіт та послуг, а також розширення знань щодо аналізу і регулювання відповідних торговельно-економічних відносин.

Завданнями вивчення дисципліни «Міжнародна торгівля у сфері робіт та послуг» є надання студентам ґрунтовних теоретичних та практичних знань щодо:

- поняття, категорій, факторів, які формують тенденції міжнародної торгівлі в сфері робіт та послуг;
- підходів щодо оцінки ефективності міжнародної торгівлі в сфері робіт і послуг;
- сучасної системи міждержавного і внутрішньодержавного регулювання міжнародної торгівлі в сфері робіт та послуг;
- особливостей міжнародної торгівлі в різних секторах послуг;
- роль і місця торговельної політики України в сфері робіт і послуг в глобальній економічній системі.

а також прикладних вмінь і навичок щодо:

- формування професійних компетентностей, необхідних для ідентифікації та розв'язання спеціалізованих завдань і прикладних проблем, у професійній діяльності в різних секторах послуг;
- оцінки конкурентоздатності певних видів робіт і послуг в Україні та в інших країнах;
- узагальнення проблем та обґрунтування шляхів їх розвитку у міжнародній торгівлі окремої країни або групи країн;

- дослідження ринкової кон'юнктури та характеристики рівня розвитку ринку робіт і послуг окремого сектору, країни чи регіону;
- визначення рівня необхідного захисту національного ринку робіт і послуг;
- обґрунтування засобів та заходів щодо стимулювання розвитку ринку окремих видів робіт та послуг.

Предмет дисципліни - теоретико-методичні та практичні засади ефективного ведення міжнародної торговельної діяльності в сфері робіт та послуг, оцінки впливу міжнародної торгівлі в сфері робіт і послуг на економіку різних країн та різних суб'єктів господарювання, а також можливість вибору ефективних форм міжнародної торгівлі, оцінки дієвості інструментів торговельної політики у цій сфері.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Вивчення дисципліни «Міжнародна торгівля в сфері робіт та послуг» базується на матеріалах нормативних дисциплін бакалаврського рівня освіти, а саме «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна торгівля», «Міжнародний бізнес», «Міжнародний маркетинг».

Зокрема необхідні знання:

- основних закономірностей розвитку процесів міжнародної економіки;
- видів та тенденцій розвитку елементів середовища міжнародних економічних відносин;
- основних методів ведення торговельних війн та причин застосування санкцій проти країн та компаній.
- механізмів включення України в міжнародний поділ праці та кооперацію в різних сферах економіки;
- сутності, еволюції, основних характеристик міжнародного бізнесу в умовах глобалізації;
- особливостей функціонування суб'єктів міжнародного бізнесу на закордонних ринках;
- секторальних особливостей міжнародної підприємницької діяльності.

Також необхідні вміння:

- застосування методів аналізу ризиків приймаючої країни;
- збору та обробки маркетингової інформації в міжнародній діяльності;
- визначення основних підходів до вибору підприємством міжнародних ринків.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Міжнародна торгівля в сфері робіт та послуг», як **обов'язкова** освітня компонента, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами:

«Міжнародна торгівля» (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
3	Здатність навчатися та бути сучасно навченим	1 - 12
5	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1- 12
7	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій	2 – 7, 12
8	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	1- 12
9	Уміння бути критичним та самокритичним	1-12
11	Здатність працювати в команді	2,3, 6 -9
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
4	Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях	1, 4, 5
5	Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміння адаптуватися до них	2, 3, 6, 8
6	Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі	2 - 4
8	Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними	1, 4 -5, 10, 12
11	Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причиннонаслідкових та просторово-часових зв'язків	2, 3, 7, 8
12	Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин	4, 6, 10, 11
15	Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України	1, 2, 4, 6, 9
16	Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності	1- 12
17	<i>Знання вітчизняної і зарубіжної практики проведення зовнішньоторговельних операцій, в тому числі здатність визначати митну вартість товарів, нараховувати митні платежі</i>	9, 10
18	<i>Здатність аналізувати статистичну та фінансову звітність з метою визначення конкурентних позицій міжнародних бізнес-суб'єктів</i>	2,3, 7, 11
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
1	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін	1 - 12

5	Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.	3
7	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати	1 – 12
9	Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій	1, 6 – 12
11	Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях	1 – 5
25	Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища	2, 3, 8, 9, 11

«Міжнародний маркетинг» (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
3	Здатність навчатися та бути сучасно навченим	1 - 12
5	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1- 12
7	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій	2 – 7, 12
8	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	1- 12
9	Уміння бути критичним та самокритичним	1-12
11	Здатність працювати в команді	2, 3, 6 – 9
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
4	Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях	1, 4, 5
5	Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них	2, 3, 6, 8
6	Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі	2 – 4
8	Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними	1, 4 – 5, 10, 12
11	Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням	2, 3, 7, 8

	причиннонаслідкових та просторово-часових зв'язків	
12	Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин	4, 6, 10, 11
15	Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України	1, 2, 4, 6, 9
16	Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності	1- 12
17	<i>Здатність застосувати сучасні підходи до формування міжнародного маркетингового комплексу підприємства в умовах нестабільності ринкової кон'юнктури</i>	4, 7
18	<i>Здатність забезпечувати процес організації товарної, цінової, збутової та комунікаційної політики підприємства на зарубіжних ринках.</i>	6 – 11
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
1	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін	1 – 12
3	Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення	2, 3, 7, 8
24	Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків	2, 3, 6, 7
25	Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища	2, 3, 8, 9, 11
26	<i>Аналізувати динаміку обсягів та ефективності міжнародної маркетингової діяльності на основі засвоєння механізму її організації</i>	9, 11
27	<i>Оцінювати конкурентоспроможність товару на внутрішньому та глобальному ринку; розробляти заходи щодо планування та оптимізації асортименту продукції підприємства (ТНК) залежно від споживчих вподобань; оцінювати маркетингові ризики виведення нового товару на зовнішній ринок</i>	3, 8, 9
28	<i>Планувати та організовувати маркетингові дослідження міжнародних ринків, зокрема використовуючи потенціал інтернет-технологій, соціальних мереж та сучасних програмних продуктів у галузі статистики та маркетингу</i>	6, 7
29	<i>Обґрунтовувати товарну політику підприємства в системі міжнародного маркетингу, вибір методів і прийомів реклами та можливості їх застосування на міжнародному ринку вітчизняними суб'єктами господарювання з метою забезпечення високого рівня конкурентоспроможності, використовувати систему міжнародних маркетингових комунікацій в умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів</i>	8, 9, 11 – 12

Дисципліна «Міжнародна торгівля в сфері робіт та послуг», як **вибіркова** освітня компонента, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

«Міжнародний бізнес» (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
3	Здатність навчатися та бути сучасно навченим	1 - 12
5	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1- 12
7	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій	2 – 7, 12
8	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	1- 12
9	Уміння бути критичним та самокритичним	1-12
11	Здатність працювати в команді	2, 3, 6 – 9
13	<i>Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість</i>	1 - 12
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
4	Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях	1, 4, 5
5	Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них	2, 3, 6, 8
6	Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі	2 - 4
8	Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними	1, 4 -5, 10, 12
11	Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причиннонаслідкових та просторово-часових зв'язків	2, 3, 7, 8
12	Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин	4, 6, 10, 11
15	Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України	1, 2, 4, 6, 9
16	Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності	1- 12
17	<i>Знання вітчизняної і зарубіжної практики проведення зовнішньоторговельних операцій, в тому числі здатність визначати митну вартість товарів,</i>	9, 10

	<i>нараховувати митні платежі</i>	
18	<i>Здатність аналізувати статистичну та фінансову звітність з метою визначення конкурентних позицій міжнародних бізнес-суб'єктів</i>	2,3, 7, 11
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
1	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін	1 – 12
5	Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них	3
7	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	1 – 12
9	Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.	1, 6 – 12
13	Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі	2, 3, 6, 12
22	Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України	1 – 4, 7 – 9

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Місце сфери послуг в глобальній економіці

Мета та основні завдання дисципліни «Міжнародна торгівля в сфері робіт та послуг». Поняття послуги та її ознаки. «Робота» як предмет міжнародної торгівлі. Етапи розвитку міжнародного ринку послуг. Теорії міжнародної торгівлі послугами.

Види послуг в рамках ООН. Види послуг в рамках СОТ. Некласифіковані роботи і послуги. Вимоги ГАТС щодо послуг.

Особливості статистичного обліку робіт і послуг. Міжнародна стандартна господарська класифікація видів економічної діяльності.

Роль робіт і послуг в ефективному захисті національних виробників від імпорту та збільшенні вітчизняного експорту. Взаємозв'язок прямих іноземних інвестицій та розвитку міжнародної торгівлі роботами і послугами.

Фактори впливу на міжнародну торгівлю послугами.

Проблеми і перспективи розвитку торгівлі роботами і послугами в умовах загострення геополітичних протиріч. Компаративні переваги України у міжнародній торгівлі роботами та послугами.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с. 117 – 122, 137 - 144]; 3 [с. 260 - 276]; 5 [с. 389 - 402].

Додатковий: 2 [с. 76 - 81]; 16 [с. 11 - 25]; 17 [с. 27 - 41]; 18 [с. 107 - 122]; 23 [с. 115 - 128]; 26 [с. 127 – 135]; 28 [с. 24 - 28]; 42 [с. 7 - 34].

Інтернет – джерела: 1; 2; 3; 4.

Тема 2. Секторальні особливості міжнародної торгівлі роботами і послугами

Кон'юнктура міжнародного ринку робіт і послуг: основні поняття та чинники формування. Показники оцінки кон'юнктури світового ринку послуг. Особливості кон'юнктури окремих робіт і послуг.

Державні та урядові послуги. Їх роль у формуванні інвестиційного клімату країни.

Ринок послуг з переробки матеріальних ресурсів. Ринок послуг з ремонту та технічного обслуговування. Роль послуг з ремонту та технічного обслуговування ВПК у російсько-українській війні.

Особливості надання транспортних послуг. Види транспортних послуг. Особливості різних видів транспорту на світовому ринку робіт і послуг. Способи організації морського транспорту на міжнародному ринку послуг. Аналіз форм і способів міжнародного фрахту суден. Види тарифів у повітряному та інших видах транспорту. Послуги міжнародних чартерних перевезень. Послуги трубопровідного транспорту. Послуги поштової та кур'єрської служби. Тенденції розвитку міжнародної торгівлі послугами в транспортній сфері.

Оренда машин і обладнання. Рентинг. Хайринг. Логістичні послуги.

Особливості надання послуг пов'язаних з подорожами. Міжнародний туризм як вид економічної діяльності. Види міжнародного туризму. Медичний туризм як перспективний напрям розвитку туризму в повоєнній Україні. Особливості робіт і послуг в рекреаційній сфері. Визначення

якості туристичних послуг на міжнародному ринку. Договір на туристичне обслуговування та туристичні путівки. Екскурсійні послуги. Додаткові туристичні послуги. Супутні туристичні послуги. Міжнародна торгівля послугами приватним особам, культурними та рекреаційними послугами.

Світовий ринок послуг з будівництва. Країни-лідери експорту будівельних послуг. Методи і форми інжиніринга на міжнародному ринку послуг. Розвиток інжинірингових послуг. Сутність інженерно-будівельних та інженерно-консультаційних послуг.

Світовий ринок страхування. Види страхування. Найбільші світові страхові компанії.

Міжнародна торгівля роботами і послугами, пов'язаними з фінансовою діяльністю. Факторинг на ринку фінансових послуг. Сутність та класифікація факторингових операцій. Послуги з фінансового лізингу. Послуги трастів і венчурних фондів. Глобальні компанії інвестиційного менеджменту.

Міжнародний ринок роялті та міжнародна торгівля послугами, пов'язаними з використанням інтелектуальної власності. Послуги франшизи та використання торгової марки. Міжнародна торгівля послугами, пов'язаними з ліцензійною діяльністю. Предмети ліцензування. Види і умови ліцензійних платежів. Запатентовані винаходи. Промислові зразки. Товарні знаки. Конфіденційні відомості, які не мають правової охорони. Патентні і безпатентні ліцензії на ноу-хау. Міжнародна торгівля послугами, пов'язаними з патентною діяльністю.

Особливості надання робіт і послуг в телекомунікаційній сфері. Показники та методи випробування якості телекомунікаційних послуг. Ринок комп'ютерних та інформаційних послуг.

Міжнародні торгівля діловими послугами. Послуги дослідження та розробки. Професійні та консалтингові послуги. Наукові та технічні послуги. Послуги з обробки та усунення забруднення навколишнього середовища.

Міжнародний ринок послуг сільського господарства та послуг видобутку. Агроконсалтинг. Агентські послуги в сфері аграрної нерухомості та землі. Дорадчі послуги в аграрному виробництві.

Міжнародний ринок операційного лізингу.

Міжнародний ринок торговельних та посередницьких послуг.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 [с. 123 – 136]; 2 [с. 70 – 160]; 3 [с. 277 - 280]; 5 [с. 403 - 542].

Додатковий: 1 [с. 6 - 12]; 3 [с. 15 - 21]; 6 [с. 12 - 15]; 7 [с. 30 - 34]; 8 [с. 21 - 44]; 9 [с. 11 - 18]; 10 [с. 104 - 116]; 14 [с. 111 - 257]; 15 [с. 22 - 30]; 21 [с. 14 - 18]; 24 [с. 26 - 78]; 47 [с. 130 - 134].

Інтернет – джерела: 1; 2; 5; 6; 9.

Тема 3. Регіональна структура міжнародної торгівлі роботами та послугами

Рейтинг конкурентоздатності країн в сфері міжнародної торгівлі робіт і послуг. Особливості та фактори прояву конкуренції на сучасному етапі розвитку міжнародного ринку робіт і послуг. Основні країни експортери та імпортери робіт і послуг.

Особливості торгівлі роботами і послугами в розвинутих країнах. Місце Європейського Союзу на світовому ринку послуг. Особливості міжнародної торгівлі роботами і послугами США. Особливості торгівлі роботами і послугами в Японії. Особливості торгівлі роботами і послугами в Австралії та Океанії.

Особливості торгівлі роботами і послугами в країнах, що розвиваються. Особливості торгівлі роботами і послугами в КНР. Особливості торгівлі роботами і послугами в нових індустріально-розвинених країнах. Особливості торгівлі роботами і послугами в країнах Африки. Особливості торгівлі роботами і послугами в країнах Латинської Америки. Особливості торгівлі роботами і послугами в країнах Південно-Східної, Центральної, Південної та Західної Азії.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2 [с. 35 – 44]; 5 [с. 564 – 643].

Додатковий: 30 [с. 36 - 49]; 34 [с. 141 - 143]; 42 [с. 35 - 58]; 46 [с. 1353 - 1366].

Інтернет – джерела: 6; 9; 11.

Тема 4. Регулювання міжнародної торгівлі роботами і послугами

Основні форми та методи міжнародної торгівлі роботами і послугами. Особливості використання організаційно-економічного інструментарію регулювання міжнародної торгівлі робіт і послуг.

ГАТС – як основний міжнародний документ регулювання міжнародної торгівлі послугами. Принцип недискримінації в сфері робіт і послуг. Інші принципи міжнародної торгівлі послугами.

Обмеження в розвитку міжнародного ринку робіт і послуг. Бар'єри в сфері доступу до міжнародних ринків робіт і послуг.

Послуги в регіональних інтеграційних угодах. Регулювання міжнародної торгівлі послугами в Європейському Союзі.

Основні цілі та інструменти державного регулювання розвитку сфери торгівлі робіт і послуг. Засоби державного регулювання ринку робіт і послуг.

Services Trade Restrictiveness Index Організації економічного співробітництва та розвитку як інструмент оцінки бар'єрів доступу до ринку послуг.

Міжнародні торговельні конфлікти у сфері робіт і послуг. Міжнародні механізми вирішення спорів в сфері робіт і послуг.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 [с. 162 - 177]; 2 [с. 55 - 69]; 3 [с. 281 - 290].

Додатковий: 4 [с. 147 - 153]; 12 [с. 34 - 44]; 22 [с. 67 - 75]; 32 [с. 3 - 11]; 42 [с. 145 - 177].

Інтернет – джерела: 1; 2; 6; 9.

Тема 5. Міжнародне співробітництво в сфері торгівлі роботами і послугами

Міжнародна інтеграція в сфері торгівлі роботами і послугами. Роль та місце міжнародних торговельних організацій в розвитку сфери робіт і послуг. Світова організація торгівлі та її роль в розвитку міжнародного ринку робіт і послуг.

Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД). Найважливіші Комітети ЮНКТАД у сфері послуг: по невидимим статтям торгівлі і фінансування, пов'язаного з торгівлею; по морським перевезенням; по трансферу технологій.

Міжнародний Торговельний Центр (МТЦ – ІТС/ International Trade Centre) як спільна організація СОТ і ЮНКТАД. Банки даних МТЦ: по торговельним компаніям світу; по міжнародній торгівлі держав-члені СОТ, ЮНКТАД. Технологічні Програми МТЦ: 1) управління торговельною інформацією; 2) підготовки кадрів для торгівлі; 3) торгівлі послугами; 4) електронної торгівлі.

Міжнародні організації, що регулюють ринки торгівлі транспортними послугами загальної компетенції. Комісія з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ). Міжнародний Транспортний Форум (МТФ-ITF/FIT (International Transport Forum) ОЕСР. Європейська Конференція Міністрів Транспорту як приклад континентальної (регіональної) міжурядової організації, що регулює ринок торгівлі транспортними послугами загальної компетенції.

Міжнародні організації, що регулюють світові ринки торгівлі автомобільними транспортними послугами. Міжнародний Союз Залізниць. Міжурядова Організація Залізничних Перевезень (МОЗП-ОТІФ (Intergovernmental Organisation for International Carriage by Rail)). Бернські

Конвенції про перевезення вантажів і про перевезення пасажирів. Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО). Міжнародна морська організація (ІМО).

Неурядові міжнародні торговельні організації. Світовий Поштовий Союз (Universal Postal Union – СПС/UPU). Поняття «світової поштової території» і «свободи поштового транзиту». Роль СПС – UPU у визначенні тарифів на послуги різноманітних видів сучасного поштового міжнародного зв'язку (прямих і транзитних). Міжнародний Союз телекомунікацій (International Telecommunications Union – МТС/ITU). Особливості предмету регулювання ІТУ. Заява Монтевідео про Майбутнє Інтернету 2013 року та Принципи Універсальності Інтернету.

Світова туристична організація (СТО). СТО як член Групи Організацій ООН Сталого Розвитку.

Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Платні реєстраційні послуги ВОІВ по Договору про патентну кооперацію, Мадридській Угоді про міжнародну реєстрацію торговельних законів, Гаазькій Угоді про депонування промислових зразків та Лісабонській Угоді про охорону місць походження (географічних назв походження товарів). Арбітражний Центр ВОІВ. Європейський Офіс Інтелектуальної Власності. Поняття Торговельного Знаку ЄС. Міжнародна неурядова організація ЕUIPO – Обсерваторія Порушень Прав Інтелектуальної Власності ЄС.

Міжнародні виставки торгівлі послугами.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 [с. 66 - 73]; 3 [с. 446 - 470].

Додатковий: 19 [с. 70 - 75]; 25 [с. 11 - 14]

Інтернет – джерела: 6; 7; 10; 11.

Тема 6. Діджиталізація міжнародної торгівлі послугами

Детермінанти діджиталізації міжнародної торгівлі роботами та послугами. Роль штучного інтелекту у цифровізації послуг.

Цифрові продукти: поняття та класифікація. Цифровий контент як різновид цифрових продуктів. Поняття та види цифрових послуг в залежності від технології їх надання. Цифрові платформи.

Особливості доступу до цифрових ринків послуг інших країн. Обмеження кроскордонного переміщення даних. Вимоги до локалізації даних. Контроль за контентом та веб-фільтрація. Обмеження доступу до інфраструктури. Оподаткування цифрових послуг. Обмеження пов'язані із захистом інтелектуальної власності.

Діджиталізація ТНК та їх послуг у інтернаціоналізації ринку послуг. Діджиталізація міжнародної логістики та ланцюгів постачань.

Особливості регулювання Єдиного цифрового ринку ЄС. Цифровий союз країн ЄС. Роль держави у діджиталізації ринку послуг. Дія Сіті як приклад платформи цифрових послуг.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 4 [с. 601 - 634].

Додатковий: 13 [с. 105 - 159]; 44 [с. 103 - 111]; 48 [с. 7 - 364].

Інтернет – джерела: 4; 5; 6; 9 – 11.

Тема 7. Особливості маркетингових досліджень ринку послуг

Критерії вибору зовнішнього ринку послуг. PESTEL-аналіз зовнішнього ринку. Джерела інформації про країну чи регіон як цільовий ринок. Офіційні та неофіційні джерела інформації. Ключові параметри пошуку інформації про країну як зовнішній ринок послуг.

Визначення основних конкурентів на зовнішньому ринку, характеристика їх діяльності, оцінка частки ринку.

Характеристика споживачів: особливості попиту, динаміка споживання тощо. Соціальні мережі як джерело інформації про ринок.

Методи дослідження трендів обраного сектору послуг. Вплив тенденцій обраного сектору на вибір цільового ринку.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 [с. 413 - 422]; 3 [с. 105 - 122]; 4 [с. 226 - 250].

Додатковий: 11 [с. 123 - 130]; 33 [с. 4 - 11]; 41 [с. 199 - 208]; 42 [с. 59 - 80].

Інтернет – джерела: 3; 4; 6; 9.

Тема 8. Дизайн послуг на зовнішніх ринках

Профіль компанії на зовнішньому ринку: основні параметри та етапи формування. Позичування послуг на зовнішньому ринку. Створення цінності послуги.

Сегментування споживачів послуг на зовнішніх ринках: демографічне, психографічне, поведінкове, географічне тощо. Створення профілю клієнтів. Поняття подорожі клієнта. Дизайн основних етапів надання послуг на зовнішньому ринку: визначення потреби, пошук постачальника послуги, вибір постачальника, контакт, продаж, післяпродажне обслуговування. Поняття «точки дотику» (touchpoints). Методи побудови мапи подорожі клієнта.

Пожиттєва цінність клієнта (customer lifetime value) та фактори що впливають на її збільшення. Показники оцінки взаємодії зі споживачами: вимірювання лояльності та рівня задоволеності. Google data studio як інструмент для вимірювання показників.

Управління відносинами зі споживачами на зовнішньому ринку послуг. Екаунт-менеджмент у міжнародній торгівлі послугами: поняття, моделі впровадження, фактори успішної реалізації.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2 [с. 20 - 34]; 4 [с. 106 - 121].

Додатковий: 5 [с. 34 - 69]; 41 [с. 84 - 94].

Інтернет – джерела: 3; 4.

Тема 9. Експортні стратегії на світовому ринку послуг

Цілі експортної стратегії. SMART підхід для формування цілей стратегії. Формування унікальної торговельної пропозиції на цільовому зовнішньому ринку. SWOT-аналіз ринку послуг.

Прямий експорт: тимчасове переміщення постачальника послуг та продаж послуг на митній території країни-постачальника.

Комерційна присутність. Особливості прямих іноземних інвестицій у сферу послуг. Види прямих іноземних інвестицій. Етапи ПІІ на ринку послуг.

Франчайзинг як форма виходу на зовнішній ринок. Переваги та недоліки франчайзингу для учасників угоди. Форми плати за франшизу. Інші форми ліцензування.

Транскордонне переміщення послуг. Діджитал стратегії експорту. Електронна комерція через власний сайт. Лендінг- сторінки: їх особливості, переваги та недоліки. SEO просування сайтів: поняття, цілі, інструменти. Бізнес-сторінки в соціальних мережах: продажі через Інстаграм, Фейсбук, LinkedIn, Телеграм тощо. Блогінг як метод експорту. Використання сайтів флеш-роспродажів у експортній стратегії. Маркетплейси на ринку послуг. Особливості співпраці з світовими лідерами електронної торгівлі «Alibaba» (КНР), «Amazon» (США), «eBay» (США), «JD.com» (КНР), «Rakuten» (Японія).

Роль інфлюенсерів на ринку послуг. Типи інфлюенсерів. Особливості залучення інфлюенсерів на різних регіональних ринках. Бізнес-спільноти та їх роль у просуванні послуг.

Роль медіа у реалізації діджитал експортної стратегії: власні медіа, платні медіа та набуті медіа.

Показники оцінки діджитал стратегії: витрати на конверсію, показник конверсії, ROMI (Return On Marketing Investment), САС (customer acquisition cost).

Експортний бізнес-план: поняття, основні елементи, підходи до написання.
Сторітелінг в експортній стратегії на ринку послуг. Види сторітелінгу.
Особливості сторітелінгу українських підприємств під час російсько-української війни: кейс-стаді успішних проектів у сфері полуг.
Причини невдач експортної стратегії та механізми протидій ним.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 [с. 394 - 412]; 4 [с. 571 - 600].
Додатковий: 5 [с. 81 - 116]; 13 [с. 67 - 90]; 29 [с. 122 - 131]; 41 [с. 47 - 83];
42 [с. 81 - 144]; 43 [с. 7 - 41]; 45 [с. 52 - 59].
Інтернет – джерела: 1 – 4; 6; 9.

Тема 10. Особливості контрактів у сфері робіт і послуг на глобальних міжнародних ринках

Поняття контракту та його види в сфері міжнародної торгівлі робіт і послуг. Уніфіковані та індивідуальні міжнародні контракти. Зміст та форми міжнародних контрактів в сфері торгівлі робіт і послуг. Суттєві та несуттєві умови контракту. Юридичні та комерційні умови контракту.

Види договорів про надання послуг. Особливості договору про надання послуг з бізнес-консультування. Особливості договору щодо надання консультаційних та інформаційних послуг. Штрафні санкції, форс-мажор, арбітраж. Цивільно-правові договори на окремі роботи та послуги.

Особливості договорів у сфері маркетингу, реклами, медіа. Регулювання електронної комерції в Україні та ЄС.

Якість і ціна робіт та послуг окремих галузевих виробників.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 [с. 430 - 460].
Додатковий: 35 [с. 324 – 331]; 36 [с. 70 - 74].
Інтернет – джерела: 1 – 4.

Тема 11.Ціноутворення у міжнародній торгівлі роботами і послугами

Особливості формування та види світових цін на торгівлю робіт і послуг. Сутнісна характеристика, види, методи встановлення та регулювання цін на роботи і послуги.

Види цінових стратегій на ринку послуг. Методи ціноутворення на послуги. Фактори вибору цінової стратегії на зовнішньому ринку. Вплив сезонності на цінність послуг та ціну. Стратегії управління попитом у міжнародній торгівлі послугами.

Специфіка формування контрактних цін в міжнародній торгівлі інформаційними, комп'ютерними та інформаційними послугами. Цінова політика основних продавців на ринку ІТ-послуг. Практика «пов'язаних» цін. Вплив ліцензування програмного забезпечення на рівень цін на програмне забезпечення. Розвиток цінової конкуренції на ІТ - ринку.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 [с. 446 - 453]; 3 [с. 223 - 232].

Додатковий: 5 [с. 130 - 156]; 20 [с. 161 - 190]; 31 [с. 201 - 264].

Інтернет – джерела: 3; 4; 5.

Тема 12. Аутсорсинг як система міжнародного ринку робіт і послуг

Посередництво у сфері міжнародної торгівлі робіт і послуг. Вплив змін на ринку аутсорсингових послуг на розвиток бізнесу. Роль пандемії COVID у трансформації ринку аутсорсингових послуг світу.

Аутсорсингові послуги у виробничій сфері. Аутсорсингові послуги у сфері обслуговування. Аутсорсингові послуги у торговельній сфері. Провідні міжнародні та національні компанії-аутсорсерів.

Кадровий аутсорсинг. Аутсорсингові послуги для кандидатів. Аутсорсингові послуги для роботодавців. Аутстафінг.

Юридичний аутсорсинг. ІТ-аутсорсинг. Рейтинг країн за ІТ-аутсорсинговими послугами.

Релокація українських аутсорсингових компаній під час російсько-української війни та її вплив на європейський ринок аутсорсу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 4 [с. 130 - 151].

Додатковий: 37 [с. 32 - 37]; 38 [с. 553 - 556]; 39 [с. 133 - 137]; 40 [с. 21 - 26].

Інтернет – джерела: 1; 3; 4.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ:

Основний:

1. *Міжнародна економічна діяльність України : підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Гончаренко та ін. ; за ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. – 704 с. – Розділ 4¹*
2. *Міжнародна торгівля послугами: навчально–методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / І.Т. Кіщак, А.В. Огієнко, М.М. Огієнко та ін.; за заг. ред. І.Т. Кіщака, А.В. Огієнко. – Миколаїв: Іліон, 2017. – 340 с.*
3. *Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 612 с.*
4. *Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.*
5. *Світовий ринок товарів та послуг : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 720 с.*

Додатковий:

1. *Аверхіна Т. В. Аналіз ринку туристичних послуг України. Проблеми і перспективи розвитку / Т. В. Аверхіна, А. Ю. Влаєва // Економіка, фінанси, право. – Київ : " Ессе", 2020. – № 5. – С. 6-12.*
2. *Алієв Р. Сутність будівельних послуг як об'єкта міжнародної торгівлі [Електронний ресурс] / Р. Алієв // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2015. - Вип. 40(2). - С. 76 – 81. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2015_40\(2\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2015_40(2)_13)*
3. *Бабина О. Є. Інтереси суб'єктів ринку транспортних послуг: види, взаємодія, механізми узгодження / О. Є. Бабина, О. В. Стрелков // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2017. – № 16. – С. 15-21.*
4. *Барзилович А. Д. Методи державного регулювання ринку медичних послуг: прямого та непрямого впливу / А. Д. Барзилович // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2020. – № 21-22. – С. 147-153.*
5. *Беквіт Г. Продаючи невидиме. Керівництво з сучасного маркетингу послуг – К.: Видавництво Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2018 р. – 192 с.*
6. *Білоцерківський О. Б. Туристичні послуги як важливий аспект міжнародної торгівлі [Електронний ресурс] / О. Б. Білоцерківський // Інтелект XXI. - 2018. - № 2. - С. 12-15. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_2_3*

¹ курсивом у списку рекомендованих джерел позначено літературу, наявну у бібліотеці ДТЕУ

7. Брензович К. С. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної торгівлі бізнес-послугами [Електронний ресурс] / К. С. Брензович // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2019. - Вип. 23(1). - С. 30-34. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_23\(1\)_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_23(1)_8)
8. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навч. посібник / В. В. Величко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – 202 с.
9. Вербицька А. В. Міжнародний ринок освітніх послуг: сучасні тенденції та їх вплив на конкурентоспроможність національної економіки [Електронний ресурс] / А. В. Вербицька // Управління розвитком. - 2018. - № 1. - С. 11–18. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2018_1_4
10. Войнова Є. Ринок страхових послуг України і його позиціонування серед провідних страхових ринків світу / Є. Войнова // Світ фінансів. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – № 1. – С. 104-116.
11. Гейер Е. С. Діагностика стану міжнародної торгівлі туристичними послугами в Україні [Електронний ресурс] / Е. С. Гейер, О. А. Ніколайчук // Торгівля і ринок України. - 2019. - № 2. - С. 123-130. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tiru_2019_2_16
12. Гуменюк В. В. Державне регулювання конкуренції на ринку курортно-рекреаційних послуг / В. В. Гуменюк // Економіка України. – Київ : Преса України, 2016. – № 11. – С. 34-44.
13. Діджиталізація сучасної системи міжнародних економічних відносин [Текст] : монографія / [А. С. Філіпенко та ін.] ; за ред. О. І. Шниркова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Київський університет, 2020. - 236 с.
14. Заблоцька Р. О. Кон'юнктура світового ринку послуг: навч. посіб. / Р. О. Заблоцька ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Київський університет, 2011. - 303 с.
15. Згурська О. М. ІТ-послуги як об'єкт міжнародної торгівлі [Електронний ресурс] / О. М. Згурська, О. М. Гавриш, Т. В. Капелюшна, М. О. Мартиненко // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. - 2020. - № 11(3). - С. 22-30. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2020_11\(3\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2020_11(3)_5)
16. Іващенко О. А. Сфера охорони здоров'я в фокусі міжнародної торгівлі і глобальних проблем розвитку: режими надання послуг в сучасних міжнародних економічних відносинах [Електронний ресурс] / О. А. Іващенко, Н. В. Резнікова, М. Ю. Рубцова. // Ефективна економіка. - 2019. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_1_44
17. Камінська Т. М. Місце України у міжнародній торгівлі послугами [Електронний ресурс] / Т. М. Камінська // Економічна теорія та право. - 2019. - № 1. - С. 27 – 41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnuua_etp_2019_1_4
18. Краснікова Н. Міжнародна торгівля ІКТ-послугами: кейс України [Електронний ресурс] / Н. Краснікова, О. Дзяд, К. Гречин

- // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2020. - № 6. - С. 107–122. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2020_6_10
19. Лещенко М. Особливості формування сучасного інституційного середовища міжнародної торгівлі послугами [Електронний ресурс] / М. Лещенко // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2015. - Вип. 40(2). - С. 70-75. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2015_40\(2\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2015_40(2)_12)
 20. *Маркетинг у туризмі : навч. посіб. / Ю. Б. Забалдіна, Н. О. Роскладка, В. В. Білик, Т. П. Дупляк. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 632 с.*
 21. Мельник Т. М. Особливості та напрями розвитку міжнародної торгівлі будівельними послугами [Електронний ресурс] / Т. М. Мельник // Інвестиції: практика та досвід. - 2017. - № 4. - С. 14-18. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2017_4_5
 22. Мельник Т. М. *Процеси транснаціоналізації на світовому ринку телекомунікаційних послуг / Т. М. Мельник, М. М. Думіян // Економіка України. – Київ : Преса України, 2016. – № 2. – С. 67-75.*
 23. Мельничук О. Міжнародна торгівля послугами [Електронний ресурс] / О. Мельничук // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2020. - № 4. - С. 115–128. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2020_4_10
 24. Оницько В.О., Завора Т.М. Ринок фінансових послуг: навч. посіб.- Полтава; ПолтНТУ, 2017. – 409 с.
 25. *Осика С.Г. Світова система міжнародних торговельно-економічних організацій: інформаційний бюлетень / С. Г. Осика, Н. А. Мазаракі, Г. В. Дугінець. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. – Електронний диск CD-ROM*
 26. Павлюк В. І. Динаміка та перспективи розвитку сфери міжнародної торгівлі транспортними послугами України [Електронний ресурс] / В. І. Павлюк, В. М. Муленко // Вісник Національного транспортного університету. - 2019. - № 2. - С. 127-135. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2019_2_17
 27. *Право Світової організації торгівлі – стрижень міжнародного торговельно-економічного права (у міждержавних угодах і правозастосувальних актах) : навч. посіб. у 3 т. Т. 2 / С. Г. Осика, О. О. Бакалінська, А. О. Гришко. – Ч. 2. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 292 с.*
 28. *Рибак, Г. І. Міжнародний ринок послуг: сучасний стан та структура / Г. І. Рибак, І. А. Островський // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2020. – № 11-12. – С. 24-28.*
 29. Сакун Г. Соціальна відповідальність готелів як фактор подолання вхідних бар'єрів на ринок готельних послуг [Електронний ресурс] / Г. Сакун, І. Станкевич, Т. Тардаскіна // Соціально-економічні проблеми і держава. - 2019. - Вип. 2. - С. 122 – 131. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sepid_2019_2_13
 30. Скарга О. О. Напрями інтеграції України в світовий ринок туристичних послуг в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / О. О.

- Скарга // Економічний простір. - 2018. - № 130. - С. 36 – 49. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2018_130_6
31. Туризм: бізнес-процеси, ціни і ціноутворення : монографія / Н.О. Сагалакова. – Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016. – 416 с.
 32. Філіпенко А. С. Особливості міжнародного регулювання торгівлі послугами [Електронний ресурс] / А. С. Філіпенко // Стратегія розвитку України. - 2016. - № 1. - С. 3-11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sru_2016_1_3
 33. Шкурупій, О. В. Маркетингові особливості освітніх послуг у конкурентному середовищі: міжнародні та національні тренди / О. В. Шкурупій, Ю. В. Самойлик, О. О. Шматко // Економіка та держава. – Київ, 2020. – № 11. – С. 4-11.
 34. Шматко А. Ю. Аналіз динаміки показників міжнародної торгівлі послугами інтеграційного об'єднання АСЕАН [Електронний ресурс] / А. Ю. Шматко // Соціально-гуманітарний вісник. - 2019. - Вип. 26-27. - С. 141-143. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sochumj_2019_26-27_59
 35. Голіна О.В. Питання класифікації договорів з надання послуг у господаоській сфері //Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія "Юридичні науки". Том 26 (65). 2013. № 2-1 (ч.1). С. 324 – 331.
 36. Сібільова О. Поняття договору про надання інформаційних послуг // Підприємництво, господарство і право. 2019. № 11. – С. 70 – 74.
 37. Алтинпара А.О., Корогодова О. Аутсорсинг як інструмент розвитку компаній іт- сектору України в умовах індустрії-4.0. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2019. Doi:10.20535/2307-5651.16.2019.181839.
 38. Кухта К.О., Пономаренко В.О. Аутстафінг, аутсорсинг та крауд-технології у контексті трансформації бізнес-процесів // Економіка і суспільство. 2017. - № 13. – С. 553 – 557.
 39. Нищенко О.В. Аутсорсинг: класифікація видів // Причорноморські економічні студії. 2016. Випуск 7. – С. 133 – 137.
 40. Пархоменко Н.О. Аутсорсинг як стратегія організаційного розвитку бізнес – систем у глобальному середовищі // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2020. Випуск 33. Ч.2 – С. 21 – 26.
 41. Hartman K. Digital Marketing Analytics: In Theory And In Practice. – Ostmen Bennettsbridge Publishing Services; 3rd edition, 2023. - 356 p.
 42. Jackson Sarita D. International Trade in Services: Effective Practice and Policyю - 1st Edition, Routledge: Productivity Press; 1st edition, 2021. - 201 p.
 43. Loring M. E. Digital creator: monetize your digital assets. - GBDR Press 2021. – 183 p.
 44. Martynova L., Chorna N., Yurchyk I., Marshuk L., Andrusenko N. (2019). Entrepreneurship Activity in the Service Sector in Globalization Conditions. Journal of Entrepreneurship Education, 22, 1. Available at: <https://www.abacademies.org/abstract/entrepreneurship-activity-in-the-service-sector-in-globalization-conditions-8257.html>

45. Panchenko V., Ilyina A., Mihus I., Vavrin M., Karpenko Y.D. (2019). The Role of Investment Strategy in the Strategic Management System of Service Companies. *Academy of Strategic Management Journal*, 18, 1. Available at: <https://www.abacademies.org/articles/the-role-of-investment-strategy-in-the-strategic-management-system-of-service-companies-8922.html>
46. Roshlyo V. I., et al. Current Status and Development Prospects of the Financial Services Market in Ukraine. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, [S.l.], v. 11, n. 4, p. 1353 – 1366, June 2020. Available at: Doi: [https://doi.org/10.14505/jarle.v11.4\(50\).32](https://doi.org/10.14505/jarle.v11.4(50).32)
47. Serskykh N., Britchenko I. (2019). Consulting Services in Agriculture. In: Nadykto, V. (eds) *Modern Development Paths of Agricultural Production*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-14918-5_23
48. Willemyns I. *Digital services in international trade law* / Ines Willemyns, Sidley Austin. – LLP, Brussels; Cambridge, United Kingdom ; New York, NY : Cambridge University Press, 2021. | Series: Cambridge international trade and economic law | Includes bibliographical references and index. – 428 p.

Інтернет джерела

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
2. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Національна бібліотека України ім. академіка Володимира Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nlu.org.ua/>
5. Офіційний сайт Національного Банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
6. Офіційний сайт Світової організації торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://i-tip.wto.org/services/default.aspx>
7. Офіційний сайт Україна і СОТ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.wto.in.ua
8. Сайт державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Сайт Міжнародного торгового центру [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://intracen.org/>
10. Сайт ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.un.org/en/>
11. Статистика ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>

6. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

програми дисципліни «Міжнародна торгівля у сфері робіт і послуг»

Погоджено
Завідувач кафедри світової
економіки, Гарант освітньої
програми «Міжнародна торгівля»
першого / бакалаврського рівня
вищої освіти

_____ Ганна Дугінець

« _____ » _____ 2023р.

Погоджено
Керівник проєктів Центру підтримку
експорту

_____ Анна Бондар

« _____ » _____ 2023р.

Погоджено
Гарант освітньої програми
«Міжнародний бізнес» першого /
бакалаврського рівня вищої освіти

_____ Вікторія ЛЕЖЕПЬОКОВА

« _____ » _____ 2023 р.

Погоджено
Гарант освітньої програми
«Міжнародний маркетинг» першого /
бакалаврського рівня вищої освіти

_____ Катерина ЛАДИЧЕНКО

« _____ » _____ 2023 р.